

Datum 2023-03-24
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2022/0427
Ert diarienummer U2022/03532
Handläggare Emmy Bornemark

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet, MFD, tar inte ställning för något av de två alternativ som presenteras i betänkandet. Myndigheten lämnar däremot några synpunkter på de bedömningar som utredningen gör och som är av särskild vikt för personer med funktionsnedsättning. MFD tillstyrker utredningens bedömningar om statens utökade ansvar för utredning och placering av barn i särskola. Även de bedömningar som rör tilläggsbelopp för barn med omfattande behov av stöd tillstyrkes. Därutöver påtalar MFD risker i att förändra myndighetsstrukturen för specialpedagogik och specialskolor.

Myndighetens synpunkter

Ansvar för utredning och placering av barn i särskola

MFD konstaterar att båda alternativen som presenteras i betänkandet innebär att staten bör ta över ansvaret för att utreda och besluta om barns placering i grund- och gymnasiesärskolan. Myndigheten tillstyrker utredningens bedömning om att det bör åligga staten att ansvara för dessa uppgifter. En sådan ordning bör kunna främja högre kvalitet och bättre likvärdighet i handläggningen av mottagande i särskola i hela landet. Det kan också leda till att rättssäkerheten ökar.

MFD vill dock påtala vikten av att de barn som placeras i särskolan involveras i beslutet om placering och ges möjlighet att påverka det. Utifrån ett rättighetsperspektiv är det nödvändigt att barn och deras vårdnadshavare får kunskap om vilka konsekvenser besluten kan få för barnens framtid och vilka alternativ som kan erbjudas utifrån den enskildes situation.

MFD tillstyrker utredningens bedömning om att det finns ett behov av vidare utredning av den resursfördelningsmodell som ska vara gällande för grund- och gymnasiesärskolan. MFD anser också att det är nödvändigt att analysera potentiella ekonomiska drivkrafter som skulle kunna uppstå i relation till att staten tar över ansvaret för att utreda och placera barn i särskola. Detta rör specifikt alternativ två där ett visst ekonomiskt ansvar för skolan föreslås finnas kvar i kommunal regi.

Frågan om ekonomiska drivkrafter är särskilt viktig i relation till den möjlighet som finns för elever att få undervisning i den ordinarie skolan men inom särskolans kursplan. Idag utnyttjas denna möjlighet endast i låg grad och det kan inte uteslutas att det finns ekonomiska skäl för detta. MFD föreslår därför att en fortsatt utredning inkluderar ekonomiska konsekvenser som kan uppstå i relation till hur särskolan finansieras.

Statens ansvar för tilläggsbelopp för barn med omfattande behov av särskilt stöd

Myndigheten för delaktighet instämmer i utredningens bedömning om att staten bör ansvara för att utreda och besluta om tilläggsbelopp för barn med omfattande behov av särskilt stöd. Även i denna fråga framhåller MFD vikten av att de barn som stödet ges till, och deras vårdnadshavare, involveras i utformningen av insatserna som bidraget finansierar.

MFD instämmer också i utredningens bedömningar om att nationella resursfördelningsmodeller och system med tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av särskilt stöd bör ses över i särskild ordning. Det rör både de bedömningar som rör enskilda huvudmän och resursskolor.

MFD anser att kvalitén i arbetet med handläggningen av tilläggsbelopp måste öka, det handlar både om utredning och beslut. Ett led i detta arbete är att upprätta föreskrifter för när särskilt stöd ska beviljas. Det behöver tydliggöras i vilka situationer som särskilt stöd är aktuellt. Det är av särskild vikt att belysa på vilket sätt eventuella ekonomiska incitament för olika aktörer i skolsystemet kan komma att påverka utredning och beslut om tilläggsbelopp.

MFD håller också med utredningen om att systemet med tilläggsbelopp bör gälla samtliga huvudmän, även de kommunala, eftersom det ger bättre förutsättningar för en likvärdig hantering i hela landet.

Myndighetsstruktur för specialpedagogik och specialskolor

MFD anser att det finns risker med att splittra SPSM:s verksamhet i två olika myndigheter. I nuvarande myndighetsstruktur finns kompetens om specialpedagogik och specialskolor samlade inom samma organisation. Då kompetens som rör både huvudmannaupdrag och utvecklingsfrågor finns samlade kan kunskapen från respektive område korsbefrukta verksamheten och skapa förutsättningar för kunskapsutveckling. Om myndigheten delas finns risker för att frågor som är av operativt stödjande karaktär och som rör specialpedagogisk utveckling osynliggörs i den nya systemmyndighet som skulle omfatta en stor mängd områden.

I en förändrad myndighetsstruktur anser MFD att det är viktigt att säkerställa att den kompetens och de uppdrag som SPSM har idag kommer att fortgå. Det rör dels betydelsen av att fortsätta ge stöd till elever med särskilda behov som går i den ordinarie skolan och deras lärare. Det kan exempelvis handla om vägledning, fortbildning och kompetensutveckling för pedagoger. Därutöver behöver arbetet för att ge riktade insatser till elever inom specialskolan fortsätta. MFD betonar också vikten av att säkerställa att arbetet med läromedel för elever med funktionsnedsättning uppmärksammas och utvecklas.

Övrigt

MFD konstaterar att utredningen har sett över frågan om hur statens ansvar för komvux kan stärkas. MFD är positiva till de bedömningar som görs för att öka likvärdigheten och kvaliteten i komvux. MFD menar att en mer standardiserad styrning av komvux och en jämnare resursfördelning kan främja ett ökat utbud i landet och därmed skapa större möjligheter för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till utbildningsinsatser.

Utredningen fick ett tilläggsuppdrag om att bland annat analysera konsekvenser för förskolan om alla andra skolformer förstatligas. MFD anser att det finns behov av att fördjupa konsekvensanalysen i frågan som handlar om överlämning mellan förskola och förskoleklass vid ett delat huvudmannaskap. För barn med behov av särskilt stöd är det särskilt viktigt att förutsättningarna för överlämning är strukturerade samt att de formuleras och regleras på ett tydligt sätt.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Annika Streiler och utredare Emmy Bornemark (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
DATUM & TID:	2023-03-28 09:41:30 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	d09f9d68525f4bfc971414a4a1506593

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-03-28 09:41:37 +02:00
Ref: 70028SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)